

Центр аналізу публічних фінансів
та публічного управління
при Київській школі економіки

KSE

Kyiv
School of
Economics

МОНІТОРИНГ ГРОМАД ЛЮТИЙ 2026

Автори:

KSE Institute: Юлія Маркуц, Андрій Дарковіч,
Владислав Шиманський

KSE University: Тетяна Лукеря

Зміст

Ключові висновки	3
Регіональна політика та розвиток громад: що нового?	4
Фінансовий стан у регіонах: тенденції місцевих бюджетів	6
Безпекова ситуація в громадах: стан і динаміка	10
Ураження інфраструктури	10
Співробітництво громад	14
Міжмуніципальне співробітництво	14
Міжнародне співробітництво	15

Ключові висновки

Законодавчі зміни у сфері місцевого самоврядування тривають, але їхній практичний ефект для громад залежатиме від подальших рішень. У парламенті та уряді триває підготовка низки законодавчих змін, які мають вплинути на організацію публічної влади та роботу органів місцевого самоврядування. Серед ключових напрямів цього місяця – розмежування повноважень між рівнями влади, приведення законодавства у відповідність до адміністративно-територіальної реформи (з низкою змін до непрофільних, але важливих для громад законів), врегулювання правил оплати адміністративних послуг, а також створення стимулів для залучення громадами міжнародного фінансування. Окремо обговорюються зміни, спрямовані на підтримку роботи місцевих рад у громадах, де частина депутатів мобілізована: пропонується спростити ухвалення рішень у малих громадах і зберегти мандати за депутатами, які проходять військову службу. Ці зміни поки перебувають на стадії підготовки, і їхній реальний вплив на роботу громад стане зрозумілим лише після ухвалення та впровадження.

Станом на початок березня 904 громади затвердили власні середньострокові плани пріоритетних публічних інвестицій, понад 750 - сформували єдині проєктні портфелі. Уряд запровадив нові правила оцінки результатів публічних інвестиційних проєктів після їх завершення. Раніше єдиного механізму оцінки ефективності таких проєктів не існувало. Тепер після завершення проєкту його ініціатор має подати звіт, а протягом трьох місяців провести завершальну оцінку результатів. Під час неї аналізуватимуть відповідність результатів початковим планам, економічний і соціальний ефект проєкту, його вплив на довкілля, а також дотримання строків виконання і кошторису проєкту. Для громад це означає більш системний і прозорий підхід до оцінки інвестицій та те, що результати реалізованих проєктів враховуватимуться під час планування нових та розподілу фінансування, що відповідає таким принципам доброго врядування як відповідальність і підзвітність.

Уряд працює над тим, щоб у 2026 році видатки Державного фонду регіонального розвитку (ДФРР) здійснювалися за кошти Ukraine Facility. У державному бюджеті на цей напрям передбачено 2 млрд грн. Для громад це означатиме, що доступ до такого ресурсу буде пов'язаний із необхідністю дотримання всіх процедур і умов, визначених Рамковою угодою та відповідними підзаконними актами. На практиці це може підвищити вимоги до підготовки проєктів, проходження відбору та загальної спроможності громад працювати за правилами, які є більш формалізованими та вимогливими, ніж у чинному підході до закупівель за кошти Фонду.

Доходи місцевих бюджетів продовжують зростати швидше за інфляцію, але структура доходів і нерівномірність фінансової спроможності між громадами залишаються викликом. У лютому 2026 року доходи загального фонду місцевих бюджетів (без трансфертів) вирости на 15,4% порівняно з аналогічним періодом минулого року – майже вдвічі швидше за інфляцію, що свідчить про реальне зростання фінансових ресурсів органів місцевого самоврядування. Основним драйвером зростання традиційно став ПДФО, який забезпечує понад половину доходів громад. Водночас система місцевих фінансів залишається дуже нерівномірною: хоча сукупні залишки на початок року перевищують 53 млрд грн, понад половина цих коштів зосереджена у невеликій групі громад із великими бюджетами. Для більшості громад фінансові резерви залишаються обмеженими, що знижує їхню стійкість до нових економічних чи безпекових шоків.

Умови розвитку територіальних громад і далі значною мірою визначаються безпековою ситуацією. У лютому 2026 року інтенсивність російських атак дещо знизилася порівняно з січнем, однак загальний рівень безпекового тиску залишався дуже високим. За місяць зафіксовано понад 3,6 тис. епізодів уражень, пошкоджено понад 700 об'єктів цивільної інфраструктури. Найбільше постраждали житлові об'єкти, які становили понад три чверті всіх втрат. Географія пошкоджень концентрується у кількох прифронтових областях – насамперед Донецькій, Харківській та Сумській, де поєднуються близькість до фронту та висока інтенсивність ударів.

Міжмуніципальне співробітництво поступово стає регулярним інструментом організації публічних послуг на місцевому рівні. Нові договори співробітництва громад, зареєстровані в лютому 2026 року, підтверджують сталу тенденцію до практичної кооперації між сусідніми громадами. Всі 14 угод укладені в межах однієї області та спрямована на спільне утримання установ

або надання базових послуг – медицини, соціальної підтримки чи адміністративних сервісів. Домінує модель спільного фінансування інфраструктури та комунальних установ, що дозволяє громадам зменшувати витрати й спільно користуватися ресурсами. Така співпраця свідчить про поступове формування локальних мереж, у яких більш спроможні громади беруть на себе роль центрів надання послуг для сусідніх територій.

Регіональна політика та розвиток громад: що нового?

В Уряді та Парламенті триває робота над визначенням того, як саме мають бути розподілені повноваження між різними рівнями влади. Уряд пропонує встановити загальні принципи такого розмежування, однак відповідний [законопроект](#) має рамковий характер і не визначає конкретного переліку функцій для кожного рівня. Це означає, що практичний розподіл повноважень залежатиме від подальших змін до секторального законодавства, а ризик передачі нових функцій громадам без належного фінансового забезпечення поки зберігається.

Недоліки запропонованого урядом законопроекту про розмежування повноважень

1. Законопроект переобтяжений нормами, які не стосуються його теми та дублюють норми інших законів, зокрема:

- норми щодо нагляду за здійсненням повноважень ОМС, які визначені окремим законом (№4677);
- норми щодо особливостей діяльності ОМС в особливі періоди (не є предметом регулювання цього законопроекту);
- норми про фінансову базу рівнів управління містять зайві деталізації (про нормативи, варіанти покриття переданих повноважень тощо), які регулюються іншими законами, зокрема Податковим та Бюджетним кодексами

2. Запропонована редакція законопроекту потребуватиме внесення змін до близько 160 нормативно-правових актів центрального рівня (це лише закони, в т.ч. кодекси), а підзаконних актів, які потрібно буде змінювати, набагато більше. Швидке введення в дію всіх норм може спричинити колапс правового та інституційного механізмів держави.

3. Формулювання, використані у законопроекті (наприклад, розлогі норми про фінансування, воєнний стан, «факультативність» тощо) створюють ризик суперечностей (колізій) із іншими актами. Багато норм повторюють одна одну в різних статтях.

4. Класифікація повноважень за видами не відповідає Європейській Хартії місцевого самоврядування та створює ризик розбалансування фінансової системи. Зокрема, «факультативні» повноваження є новим поняттям, що не кваліфікується в жодній із норм, не визначається жодними практиками та значно ускладнює систему повноважень. Передача факультативних повноважень органами (суб'єктами управління), а не державою як носієм повноважень чи законами не відповідає Європейській Хартії. Така передача розбалансовує систему надання публічних послуг, створює ризики подвійного фінансування повноважень як і з державного, так і з місцевого бюджету. Окрім того, термінологія «Види повноважень» та «Факультативні повноваження» не відповідає загальноживаному їй розумінню, обмежується лише цим законопроектом, але відповідне застереження не додане.

5. За логікою законопроекту, розмежування передбачає наділення повноваженнями органів (суб'єктів управління), а не рівнів публічного врядування. Це суперечить практиці ЄС, яка передбачає встановлення повноважень для рівнів адміністративно-територіального устрою (держави, області, район, громада). Наділення ж повноваженнями суб'єктів управління фактично не змінює існуючий розподіл, а лише маскує недоліки та невідповідності Європейській Хартії місцевого самоврядування.

6. Законопроект підкреслює, що вирівнювання спроможності місцевого самоврядування здійснюється тільки за делегованими повноваженнями. Однак, Європейська Хартія у статті 9

визначає, що держава забезпечує підтримку спроможності місцевого самоврядування загалом. Тобто держава не лише передає громаді кошти на виконання делегованих повноважень, але й підтримує “слабші” громади, тобто ті, яким не вистачає коштів на виконання власних функцій.

7. Текст законопроекту містить надмірні регулювання. Предметом законопроекту є засади й критерії, а не процедури та детальні нормативи (це - рівень інших спеціальних норм). Визначення у проекті громіздкі та нефункціональні. Наприклад, спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст визначені як “сукупність спільно значущих потреб, цілей і завдань кількох територіальних громад, що виходять за межі можливостей або доцільності їх самостійного вирішення однією територіальною громадою, потребують постійної координації, консолідації ресурсів і організації виконання на районному чи обласному рівнях, спрямовані на забезпечення рівного доступу жителів до послуг та недопущення диспропорцій у якості цих послуг” (це визначення занадто громіздке та зайве у законопроекті).

Крім того, наведені недоліки законопроекту суперечать [Правилам оформлення проєктів законів та основних вимог законодавчої техніки](#). Наведені невідповідності Хартії місцевого самоврядування створюють передумови негативних висновків з боку європейських партнерів. Найімовірніше це призведе до незарахування відповідного індикатора [Плану України](#).

Парламентський комітет пропонує усунути застарілу термінологію («місто обласного значення», «селище міського типу», «сільрада») та замінити її на підхід, що базується на понятті територіальної громади і загальних назвах населених пунктів. Це має зменшити правові колізії у застосуванні законів і узгодити законодавство з новою системою територіальної організації влади. Таким чином [законодавство](#) буде приведено у відповідність до адміністративно-територіальної реформи 2020 року. [Законопроект](#), крім зазначених змін, пов’язаних із адміністративно-територіальним устроєм, передбачає внесення й інших змін до низки законодавчих актів, із яких найважливішими для громад є:

- **“Про місцеве самоврядування в Україні”.** Пропоновані зміни переводять забезпечення соціальних послуг із делегованих у власні повноваження громад. Але разом із цим не змінюються ні джерела доходів, ні правила фінансування цих повноважень у Бюджетному кодексі. Фактично держава й надалі визначає, як і за якими стандартами надавати ці послуги, але перекладає відповідальність на громади без відповідного фінансового ресурсу.
- **“Про бібліотеки та бібліотечну справу”, “Про освіту”.** Окремі норми законопроекту можуть звужити соціальні гарантії для пенсіонерів. Зокрема, раніше закони про бібліотеки та освіту передбачали пільги для працівників, які працювали в селах і селищах. Тепер із формулювань пропонується прибрати «селища». Така зміна може позбавити частину пенсіонерів пільг, які вони мали до змін в адміністративно-територіальному устрої.
- **“Про статус депутатів місцевих рад”.** Пропонується оновити критерії для відкликання депутатів в частині населення територіальної громади та необхідного мінімуму кількості осіб на зборах мешканців - для громад, де проживає менше 100 тис. осіб достатньо буде менше осіб для таких зборів - замість ‘не менше 50’ осіб буде ‘не менше 20 осіб’ (раніше норма у 20 осіб була лише для міст районного значення - колишніх райцентрів).
- **“Про землеустрій”.** Законопроект змінює порядок погодження меж населених пунктів. Зокрема, повноваження обласних рад щодо погодження меж міст пропонується прибрати, рішення будуть прийматись на рівні органів місцевого самоврядування базового рівня і районними радами та адміністраціями.

У Парламенті пропонують створити додаткові стимули для залучення громадами міжнародного фінансування, зокрема надати можливість встановлення доплат працівникам ОМС, які безпосередньо працюють над підготовкою та реалізацією міжнародних проєктів. Відповідний [законопроект](#) підготовлено до другого читання, і в ньому передбачається, що такі виплати можуть фінансуватися за рахунок проєктних коштів, без додаткового навантаження на місцеві бюджети.

Пропонується спростити ухвалення рішень у радах малих громад в умовах війни – у громадах із кількістю виборців до 10 тисяч рішення могли б ухвалюватися більшістю від фактичної кількості діючих депутатів, а депутати, які проходять військову службу, не втрачали б свої мандати. [Ініціатива](#) має на меті зменшити ризики блокування роботи місцевих рад у громадах, де частина депутатів мобілізована.

Триває робота над [встановленням](#) єдиних підходів до визначення вартості адмінпослуг, що є одним із джерел доходів місцевих бюджетів. Уніфікація підходів має зменшити різночитання у визначенні вартості послуг і зробити систему більш передбачуваною.

Водночас [законопроект](#) про обмеження для осіб із множинним громадянством обіймати окремі посади в державних органах та органах місцевого самоврядування не отримав підтримки парламентського комітету. Документ пропонував уточнити вимоги до кандидатів і запровадити перевірки щодо обставин набуття громадянства держави-агресора. Через численні зауваження, зокрема від асоціацій органів місцевого самоврядування, його вирішили повернути уряду на доопрацювання. Для громад це означає, що питання доступу до посад у місцевому самоврядуванні для осіб із множинним громадянством поки залишається відкритим.

Фінансовий стан у регіонах: тенденції місцевих бюджетів

За лютий 2026 року порівняно з лютим 2025 року доходи загального фонду місцевих бюджетів (без урахування міжбюджетних трансфертів) **виросли на 15,4%**, що майже вдвічі перевищує індекс інфляції – 8,5% (лютий 2026 до лютого 2025). Це свідчить про реальне зростання фінансових ресурсів органів місцевого самоврядування, оскільки доходи зростають швидше, ніж знецінюється гривня, що дозволяє збільшувати видатки на соціальні проєкти, інфраструктуру та послуги. Станом на 1 березня надходження становили **46,6 млрд грн**. У 18 областях темпи приросту місцевих бюджетів (без трансфертів) перевищували середній показник по Україні.

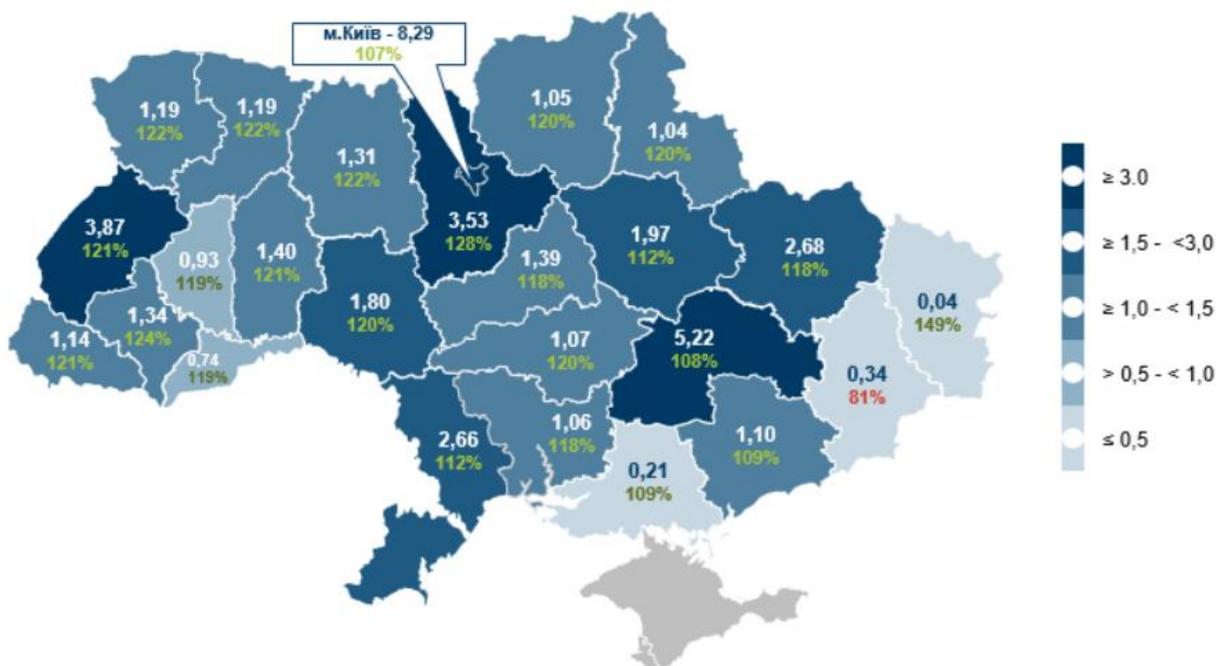
ПДФО традиційно займає найбільшу частку в структурі доходів загального фонду місцевих бюджетів (без трансфертів) – **55,4%**. Обсяг надходжень цього податку за лютий 2026 року становив 25,8 млрд грн (+18,4% порівняно з лютим 2025 року). Передусім це пов'язано зі зростанням середньої заробітної плати. Згідно з даними [work.ua](#), зарплата з лютого 2025 року по лютий 2026 року виросла на 18,3% (з 23 500 грн до 27 800 грн).

Другим за обсягом у структурі доходів загального фонду (без трансфертів) є єдиний податок з часткою **19,7%**. Його надходження становили **9,2 млрд грн (+13,9%)**. Зростання пов'язане з ростом мінімальної заробітної плати на 8,1% та підвищенням прожиткового мінімуму для працездатних осіб на 9,9%, від яких залежить розмір податку для ФОП II групи та ФОП I групи відповідно. За даними [opendatabot](#), загальна кількість ФОПів у лютому 2026 року була більшою, ніж в аналогічний період минулого року, на 56 427 (у лютому 2026 року – 2 176 507).

Надходження плати за землю становили **4,0 млрд грн (+9,4%)**. За інформацією [ДПС](#), коефіцієнт індексації нормативної грошової оцінки земельної ділянки у 2026 році (за 2025 рік) становить 1,08. Нормативна грошова оцінка земельної ділянки з урахуванням коефіцієнта індексації є базою оподаткування земельним податком і використовується для розрахунку плати за землю.

Фактичні надходження податку на нерухоме майно збільшились порівняно з лютим 2025 року на **8,6% до 0,6 млрд грн**. Це зростання пов'язане з підвищенням мінімальної заробітної плати, яка станом на 1 січня 2025 року була на 12,7% вищою, ніж роком раніше (МЗП використовується для розрахунку податку для юридичних осіб).

Рисунок 1. Надходження загального фонду (без трансфертів) у лютому 2026 (млрд грн) та темп їхнього зростання до лютого 2025, %

Джерело: [Мінфін](#), [OpenBudget](#)

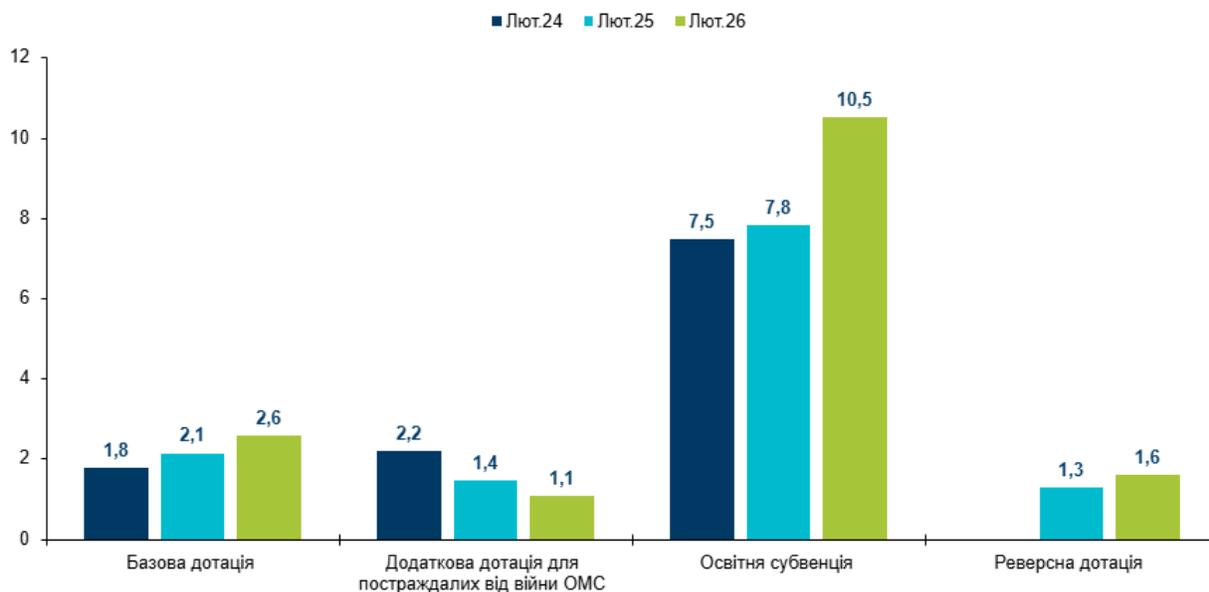
Акцизного податку надійшло 3,1 млрд грн (+32,4% або 0,8 млрд грн до лютого 2025 року), що пов'язано із загальною інфляцією, збільшенням споживання пального для роботи генераторів та зростанням ставок акцизів. Крім того, уряд [удосконалив](#) механізм адміністрування акцизного податку – запроваджені з березня 2025 року в тестовому режимі електронні акцизні марки (на алкогольні напої, тютюнові вироби та рідини, що використовуються в електронних сигаретах) стали обов'язковими у 2026 році. У лютому підприємці сплачували акцизний податок за січень 2026 року.

Законодавча основа та особливості сплати податків до місцевих бюджетів у лютому

- Єдиний податок для ФОП II групи становить 20% від мінімальної заробітної плати – 1 729,4 грн, для ФОП I групи -- 10% від прожиткового мінімуму або 332,8 грн. ФОПи I і II групи сплачують єдиний податок щомісячно до 20 числа, а ФОП III групи сплатили єдиний податок у лютому за IV квартал 2025 року.
- Плата за землю є обов'язковим платежем у складі податку на майно та включає земельний податок, а також орендну плату за земельні ділянки державної і комунальної власності. До 20 лютого юридичні особи повинні подати декларацію з плати за землю на 2026 рік із розбивкою зобов'язань помісячно.
- До 20 лютого юридичні особи повинні подати декларацію з податку на нерухоме майно на 2026 рік із розбивкою зобов'язань помісячно. Податок розраховується за об'єкти житлової та нежитлової нерухомості з розбивкою зобов'язань помісячно. Юридичні особи сплачують податок на нерухоме майно авансовими внесками щокварталу до 30 числа місяця, що настає за звітним кварталом.
- Фізичні особи зобов'язані сплачувати податок на нерухоме майно за 2025 рік протягом 60 днів з дня вручення їм податкового повідомлення-рішення, які надсилаються до 01 липня 2026 року.

плати педагогам з 1 січня 2026 року на 30%. Додаткової дотації для ОМС (17 обласних бюджетів, 945 бюджетів територіальних громад), що зазнали негативного впливу повномасштабної збройної агресії російської федерації, за лютий 2026 року надійшло на 26,8% менше, ніж за лютий 2025 року. Ця дотація має вирівняти фінансові диспропорції в місцевих бюджетах, забезпечити стабільні виплати зарплат у бюджетній сфері та компенсувати втрати доходів громад, спричинені російською агресією. Розподіл дотації здійснюється щоквартально на основі фактичних втрат доходів (ПДФО, податку на майно, єдиного податку).

Рисунок 4. Надходження основних міжбюджетних трансфертів до місцевих бюджетів та вилучення до державного бюджету за лютий 2024-2026 років, млрд грн

Джерело: [Мінфін](#), [OpenBudget](#)

Реверсну дотацію в лютому 2026 року перераховано з місцевих бюджетів до державного бюджету на суму 1,6 млрд грн, що на 25,1% більше, ніж за лютий 2025 року.

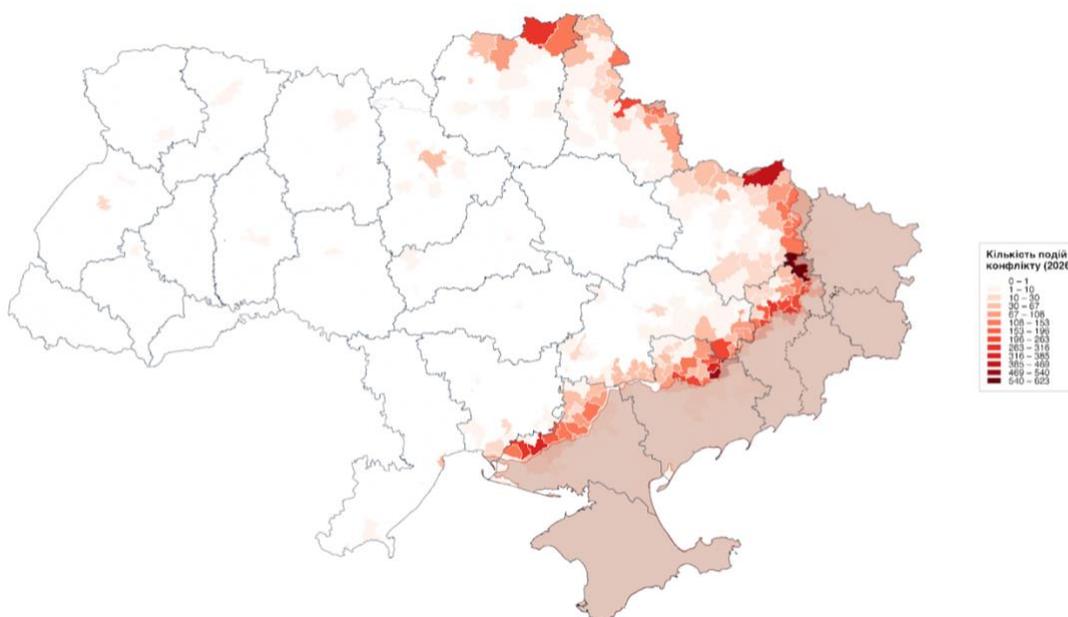
Накопичені залишки коштів місцевих бюджетів на початок 2026 року становили понад 53 млрд грн (згідно з попередніми оцінками, підтвердженими Мінфіном), однак вони розподілені між громадами вкрай нерівномірно. Середнє значення становить 37,2 млн грн на громаду, тоді як медіана – лише 13,9 млн грн (половина громад має накопичені залишки не більше цієї суми). Понад половина загального обсягу коштів зосереджена у 95 громадах із залишками понад 100 млн грн. Це свідчить про значну нерівномірність – невелика група громад із дуже великими залишками суттєво підвищує середній показник. При цьому спостерігаються суттєві регіональні та структурні відмінності: міські громади системно накопичують значно більші резерви, тоді як сільські та селищні значно частіше мають залишки на рівні до 5 млн грн. Втім, це доволі суперечливий показник, оскільки залишки в ідеалі не повинні утворюватись в принципі, відтак малі громади більш ефективно використовують кошти.

Безпекова ситуація в громадах: стан і динаміка

У громадах, підконтрольних Україні, в лютому 2026 року інтенсивність обстрілів (за даними ACLED, які наводять саме зафіксовані випадки повітряних обстрілів, а не збиті чи перехоплені цілі) знизилася порівняно з січнем на 2%, але загальний рівень безпекового тиску залишався **вкрай високим**. Загалом за місяць зафіксовано **3659 епізодів ураження** (2661 повітряна атака дронами або авіацією та 998 обстрілів, артилерійських і ракетних ударів).

При цьому карта безпекових загроз залишалася дуже нерівномірною. Найбільша загроза повітряних обстрілів і надалі фіксується в **Херсонській області (897)** та **Запорізькій (752)**, що відображає високу інтенсивність саме **дронових ударів** у регіонах, які перебувають під постійною загрозою ураження з повітря. Найбільша кількість **обстрілів, артилерійських і ракетних ударів** припадала на **Сумську (370)** та **Донецьку (239)** області, де визначальне значення має **безпосередня близькість до кордону або лінії бойового зіткнення**, тобто дистанція, з якої можливе регулярне артилерійське ураження. Водночас Київська область у лютому мала 43 зафіксовані повітряні обстріли, тож **удари з повітря суттєво зачіпають і Київщину, причому навіть без урахування збитих цілей, а не тільки прифронтові регіони**.

Рисунок 5. Інтенсивність бойових дій в громадах, лютий 2026
(інтерактивна мапа)

Джерело: ACLED, KSE

Ураження інфраструктури

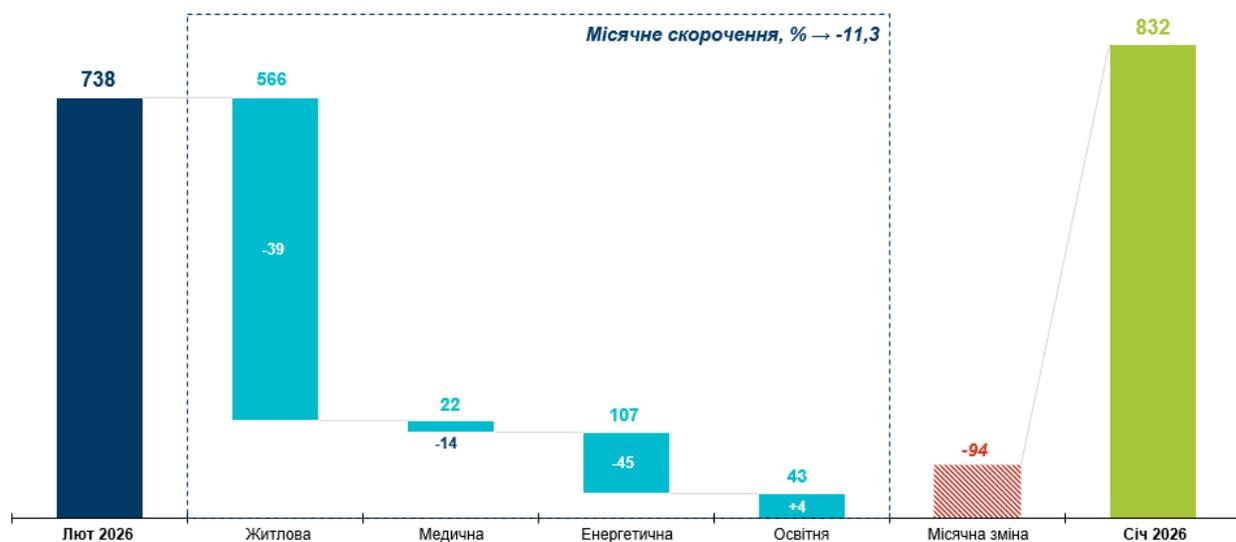
У лютому 2026 року інтенсивність пошкоджень цивільної інфраструктури громад дещо знизилася порівняно з січнем, однак загальний масштаб втрат залишався дуже високим. За місяць зафіксовано 738 випадків пошкодження (-11,3%). Водночас скоротилася кількість громад, у яких було зафіксовано хоча б одне ураження інфраструктури: зі 171 у січні до 158 у лютому.

Переважна частина пошкоджень і надалі припадала на житлову інфраструктуру — **566 випадків, або 76,7% від усіх**. Для порівняння, у січні було зафіксовано 605 пошкоджень житлової інфраструктури, тож зниження в лютому становило 6,4%. Помітно скоротилася кількість пошкоджень енергетичної інфраструктури — зі 152 до 107 випадків, або на 29,6%, а також медичної — з 37 до 22, або на 40,5%. Натомість у сфері освіти зафіксовано зростання: кількість пошкоджень збільшилася до 43 випадків (на 13,2%).

Порівняно з лютим 2025 року, загальний масштаб пошкоджень цивільної інфраструктури

виріс більш ніж удвічі: із 319 до 738 випадків або на 131,3%.

Рисунок 6. Враження цивільної інфраструктури, січень-лютий 2026

Джерело: ACLED, KSE

Найбільший обсяг пошкодження цивільної інфраструктури знову припав на кілька областей, які формують основний пояс ризику для цивільної інфраструктури. Найбільше уражень зафіксовано у Донецькій області — 196, Харківській — 130 та Сумській — 114. Помітно нижчими, але все одно високими були показники Дніпропетровської — 64, Херсонської — 63 та Запорізької — 51 областей. Пошкодження концентрувалися в регіонах, де поєднуються близькість до фронту, регулярність ударів і висока щільність цивільної забудови.

Найбільші пошкодження концентрувалися не лише в обласних центрах, а й у громадах, які систематично опиняються під ударом і через це накопичують втрати швидше за інші. Абсолютним лідером лютого стала Шахівська громада Донецької області — 67 уражень, що майже вдвічі більше, ніж у другій за величиною Херсонської громади — 38. До групи громад із найвищими втратами увійшли Миколаївська громада Донецької області — 26, Запорізька та Нікопольська — по 25, Сіверська та Сумська — по 22, а також Київ — 19, Краматорська і Дружківська — по 18.

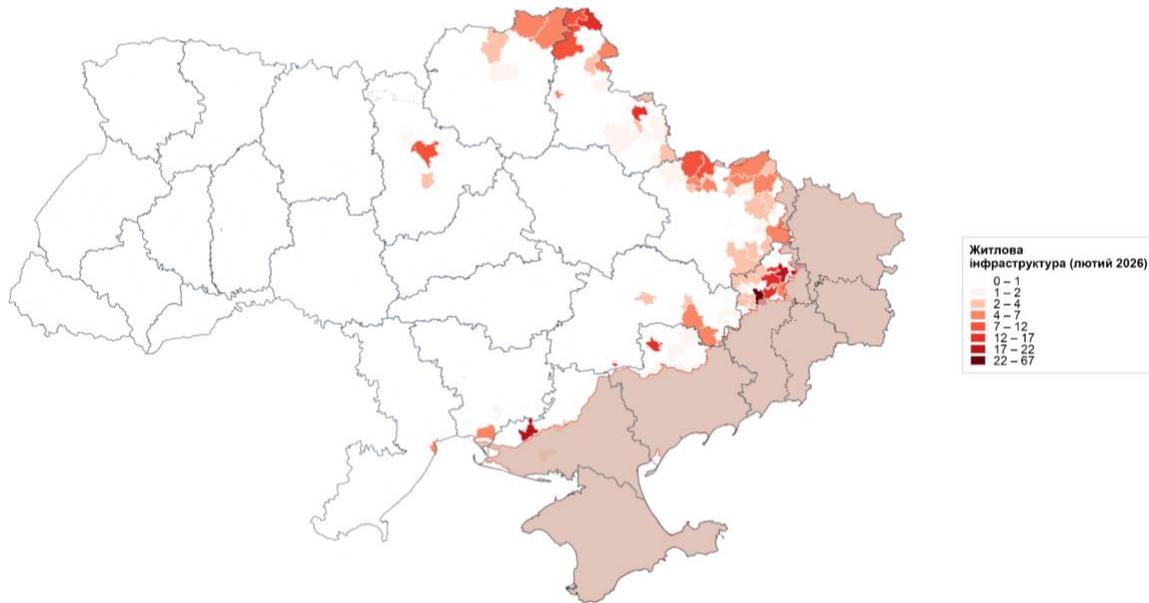
Пошкодження житлової інфраструктури залишалися найбільш масштабним видом втрат серед об'єктів цивільної інфраструктури. Загалом зафіксовано 566 випадків пошкоджень житлових об'єктів у 137 громадах. Найбільша концентрація припадала на Донецьку область (183 випадки), а також Харківську (104) та Сумську (98) області – разом **на ці три регіони припадало 67,1% усіх пошкоджень житлового фонду.** Найбільше постраждала Шахівська громада Донецької області — 67 випадків, значні втрати також зафіксовано в Миколаївській громаді Донецької області (25), Сіверській громаді Донецької області (22), Херсонській громаді Херсонської області (21) та Сумській громаді Сумської області (17).

Втрати енергетичної інфраструктури були менш численними, ніж житлові, але мали значно ширший вторинний ефект для функціонування громад. Загалом зафіксовано 107 випадків ураження енергетичних об'єктів у 57 громадах. Найбільше постраждала Херсонська громада — 13 випадків, далі йшли Одеська громада (8), Запорізька громада (7), Миколаївська громада Донецької області (6) та Київ (5). Навіть відносно менша кількість уражень у цій сфері могла суттєво впливати на повсякденне функціонування міських систем і базових послуг.

Освітня інфраструктура в лютому 2026 року зазнала меншої кількості влучань, ніж житловий чи енергетичний сектори. Загалом зафіксовано 43 випадки влучань по освітніх об'єктах у 30 громадах. Найбільша концентрація припадала на Сумську область (10 випадків), а також Дніпропетровську та Запорізьку — по 7, Харківську, Київську та Чернігівську — по 4. Разом на ці шість

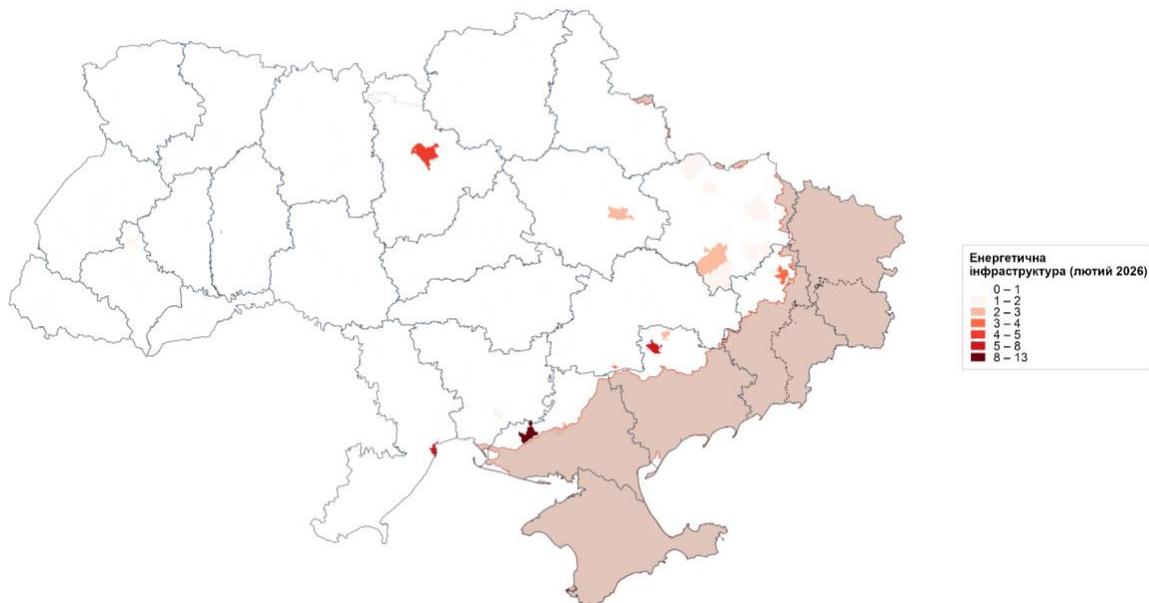
областей припадало 83,7% усіх пошкоджень освітньої інфраструктури. Найбільше постраждав Київ — 4 випадки пошкоджень освітніх об'єктів.

Рисунок 7. Враження житлової інфраструктури, лютий 2026
(інтерактивна мапа)

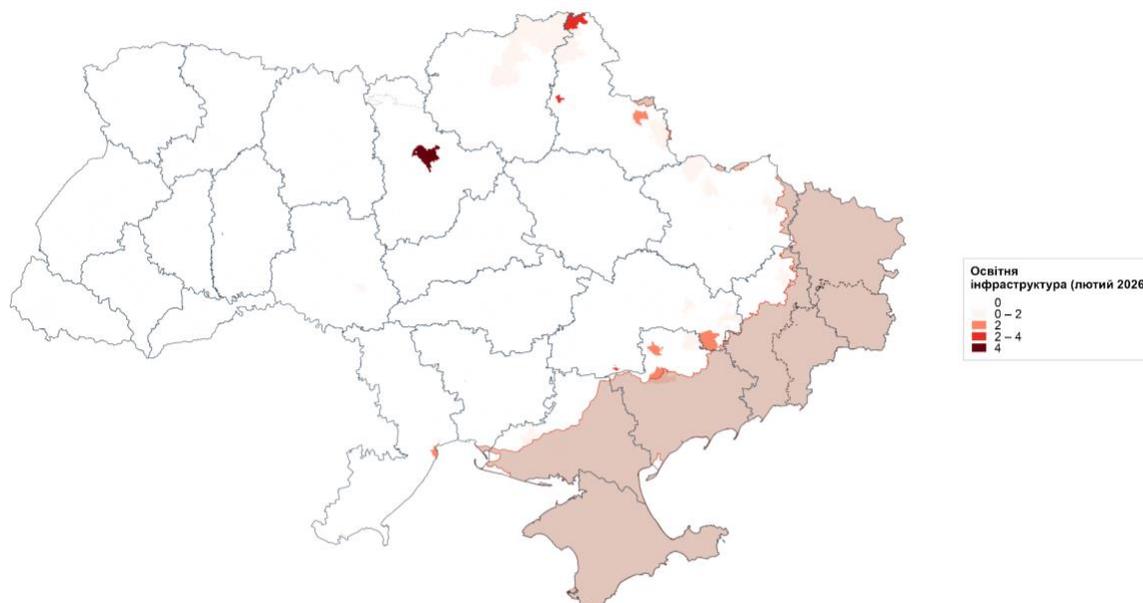
Джерело: ACLED, KSE

Рисунок 8. Враження енергетичної інфраструктури, лютий 2026
(інтерактивна мапа)

Джерело: ACLED, KSE

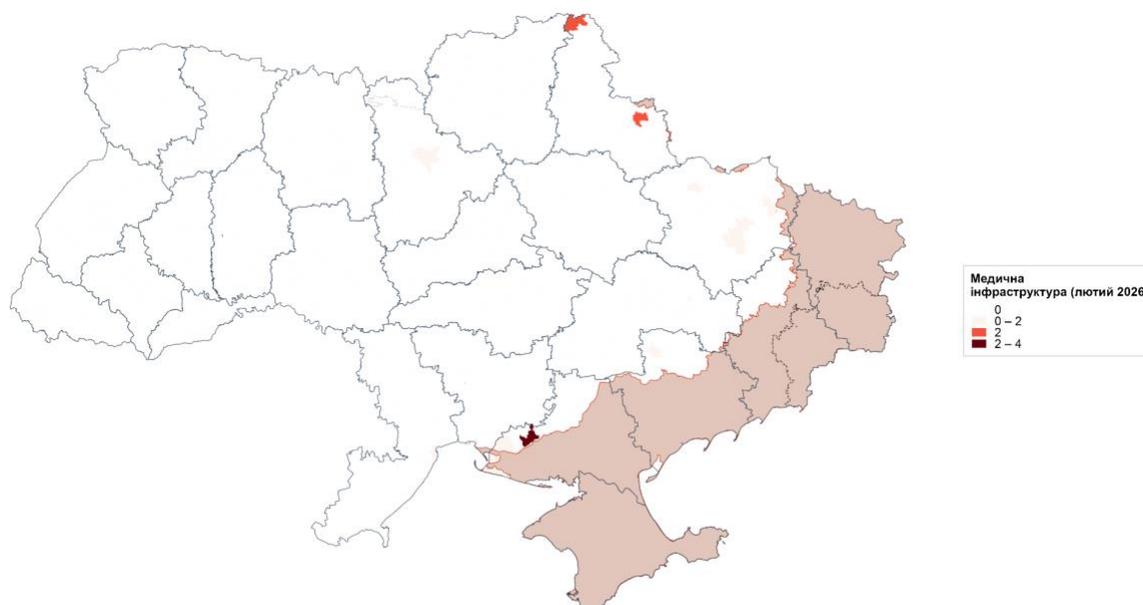
Рисунок 9. Враження освітньої інфраструктури, лютий 2026
(інтерактивна мапа)

Джерело: ACLED, KSE

Пошкодження медичної інфраструктури в лютому 2026 року були найменшими за кількістю серед основних типів цивільних об'єктів. Загалом зафіксовано 22 випадки пошкодження об'єктів охорони здоров'я у 19 громадах. Найбільше таких випадків припадало на Херсонську область (7), Сумську (4), а також Харківську і Запорізьку — по 3; разом на ці чотири області припадало 77,3% усіх пошкоджень медичної інфраструктури.

Рисунок 10. Враження медичної інфраструктури, лютий 2026
(інтерактивна мапа)

Джерело: ACLED, KSE

Співробітництво громад

Міжмуніципальне співробітництво

Переважно сусідський характер міжмуніципального співробітництва в Україні зберігся і в договорах, зареєстрованих у лютому 2026 року. Усі 14 нових договорів укладені в межах однієї області, а 12 із них — ще й між громадами одного району. Така географія співпраці свідчить, що громади використовують цей інструмент насамперед для вирішення практичних питань на місцевому рівні — коли потрібно об'єднати ресурси для забезпечення послуг, які складно або економічно не вигідно організувати окремо.

У лютому було зареєстровано 14 нових договорів, що більш ніж удвічі менше, ніж у січні, коли таких угод було 31. Таке зниження є очікуваним, оскільки саме на січень зазвичай припадає реєстрація більшості договорів, підписаних наприкінці грудня минулого року на новий бюджетний рік.

Договори в лютому підтверджують тенденцію до концентрації ініціатив **навколо окремих громад-центрів**. Серед них домінують «пакетні» угоди, коли співробітництво **використовується не як разовий інструмент, а як комплексний механізм спільної організації публічних послуг для кількох громад**. Найпомітніший приклад з лютого — Лисянська селищна громада Черкаської області, яка уклала 4 договори співробітництва з Бужанською сільською громадою. Вони охоплюють різні сфери: спільне фінансування центру первинної медико-санітарної допомоги, діяльність лікарні, забезпечення роботи структурного підрозділу з питань архітектури та розвитку, а також організацію викладання предмету «Захист України»

Міжмуніципальне співробітництво громади використовували насамперед для **спільного утримання вже існуючих послуг та інституцій**. Саме тому серед нових договорів зареєстрованих у лютому чітко домінує форма **спільного фінансування (утримання)**: із 14 угод **10 договорів (71%)** передбачають спільне утримання підприємств, установ, організацій комунальної форми власності або об'єктів інфраструктури. Ще **3 договори (21%)** укладені у формі реалізації спільних проєктів, і лише **1 договір (7%)** — у формі делегування виконання завдань.

Рисунок 11. Розподіл за формою нових договорів співпраці громад, лютий 2026

Джерело: [Міністерство розвитку громад і територій](#), KSE

Спільне використання управлінських ресурсів і фахівців залишається однією з головних функцій міжмуніципального співробітництва, що показують зареєстровані в лютому договори. Найбільшу частку договорів становлять адміністративні та управлінські послуги — **5 із 14 угод (36%)**. Показовим прикладом є **Щербанівська сільська громада Полтавського району**, яка уклала кілька договорів із **Терешківською, Ковалівською та Мачухівською громадами** цього ж району щодо спільного фінансування та організації роботи окремих комунальних установ.

Соціальні послуги, як і інфраструктурні та розвиткові проєкти, охоплюють **3 з 14 договорів**

(21%). Зокрема, Арцизька міська громада Одеської області уклала з Авангардівською селищною громадою договір про реалізацію спільного проєкту «Разом сильніші», який передбачає координацію послуг водопостачання та вивезення твердих побутових відходів. Ще один розвитковий проєкт — «Разом до розвитку», укладений між Рівнянською та Ганнівською громадами Кіровоградської області, спрямований на культурні, освітні та туристичні ініціативи. Медичний напрям представлений договорами про спільне фінансування закладів охорони здоров'я, а освітній — угодою щодо організації викладання предмету «Захист України».

Формування багаторічних локальних мереж співпраці між громадами є однією з головних рис договорів, що підтверджується і у лютому. Їхній переважно багаторічний характер, що ми бачимо у більшості договорів, як у січні, так і раніше показує, що громади використовують міжмуніципальне співробітництво як стійкий механізм організації публічних послуг, у межах якого більш спроможні громади беруть на себе організаційні та управлінські функції для ширшого кола сусідніх громад.

Рисунок 12. Тематичний розподіл нових договорів співпраці громад, лютий 2026

Джерело: [Міністерство розвитку громад і територій, KSE](#)

Міжнародне співробітництво

На початку 2026 року міжнародне територіальне співробітництво українських громад розвивалося без різкого зростання кількості нових угод, однак помітно змінювалося за своїм змістом. Формальних домовленостей укладали небагато, проте характер співпраці ставав значно ширшим і практичнішим, ніж у традиційних форматах міст-побратимів. За січень і лютий у реєстрі зафіксовано 5 нових угод. Іще дві угоди були укладені в лютому, але зареєстровані в березні цього року.

Між підписанням і реєстрацією угоди може минути кілька тижнів або й місяців, що пов'язано з процедурою [погодження та реєстрації партнерств](#) (Наказ від 29.01.2025 № 120). Наприклад, угоду між Донецькою обласною військовою адміністрацією та штатом Коннектикут підписали ще 7 серпня 2025 року, а зареєстрували 6 січня 2026 року, угоду між Барською міською радою та муніципалітетом Барі підписали 11 липня 2025 року, а зареєстрували наприкінці січня 2026 року. Із семи угод початку 2026 року чотири укладені з європейськими партнерами — громадами з Італії, Німеччини, Естонії, Болгарії та Греції, а дві — з громадами зі США.

За змістом нові угоди дедалі менше зводяться до формального «побратимства» і дедалі більше переходять у формат багатосекторальних практичних партнерств. Найширшою за охопленням є угода Донецької ОВА зі штатом Коннектикут, яка охоплює економіку, освіту, охорону здоров'я, культуру, спорт, інфраструктуру, цифровізацію, ветеранську політику, цивільний захист, молодіжну політику та довілля. Схожий за масштабом, але більш модернізаційний профіль має угода

Волинської ОВА зі штатом Колорадо: енергетична стійкість і чисті технології, агротехнології та переробка, лісове господарство, цифрова трансформація, логістика, циркулярна економіка, охорона здоров'я, освіта, інновації та культура.

Натомість угода **Барської громади з Барі в Італії є найбільш культурно-гуманітарною**: вона фокусується на спільній спадщині, тематичних маршрутах довкола постаті Святого Миколая, міжкультурному діалозі, освітніх обмінах і спортивних заходах. Угоди **Подільської громади з Боркеном (Німеччина)** та **Прилук із Лясне-Хар'ю (Естонія)** вбудовані в сучасний порядок денний відновлення: вони охоплюють управління відходами, зелений перехід, адаптацію до змін клімату, цифровізацію, соціальний захист, гуманітарну допомогу, інвестиції, транспорт, енергетику, безпеку та розвиток ділової активності. Угода **Саф'янівської громади зі Струм'янами (Болгарія)** поєднує освіту, охорону здоров'я, інвестиції, гуманітарну допомогу, культуру, туризм і спорт. Угода **Миколаївської міської ради з муніципалітетом Сирос-Ермуполіс (Греція)** охоплює обмін досвідом і найкращими практиками для розвитку освітньої, культурної та економічної сфер.